

Japansk Spets

Rasspecifik Avelsstrategi, RAS
2026-2030

Version 3, fastställd av SKK år 2026

Innehåll

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	3
REGLER OCH REKOMMENDATIONER FÖR UPPFÖDARE OCH HANHUNDSÄGARE	3
HISTORIK	4
JAPANSK SPETS I SVERIGE	4
POPULATION	5
NULÄGE	5
KORTSIKTIGA MÅL	7
HANDLINGSPLANER	7
VARDAGSMENTALITET	8
LÅNGSIKTIGA MÅL	9
KORTSIKTIGA MÅL	9
HANDLINGSPLANER	9
HÄLSA	10
NULÄGE	10
LÅNGSIKTIGA MÅL	13
KORTSIKTIGA MÅL	13
HANDLINGSPLANER FÖR HUNDÄAGRE	13
EXTERIÖR	13
LÅNGSIKTIGA MÅL	16
KORTSIKTIGA MÅL	16
HANDLINGSPLANER	16
FÖRANKRING	16
HANDLINGSPLANER FÖR RASKLUBBEN	17
.....	17
KÄLLFÖRTECKNING	17

Inledning

Under rasens 50-åriga historia i Sverige har målet varit att bevara och vidareutveckla japansk spets enligt dess ursprungliga ideal. Särskild vikt ska läggas vid att upprätthålla rasens typ, storlek, proportioner och mentalitet. Dessa egenskaper är avgörande för att japansk spets tydligt ska skilja sig från andra vita spetsraser.

Aveln ska inriktas på att bibehålla rasens kännetecken: en sund, elegant och vacker hund med vit, riklig päls samt tydliga, mörka pigment – egenskaper som beskrivs i rasstandarden och som var centrala redan hos rasens skapare i Japan. Det är även viktigt att rasen förblir frisk. Detta uppnås genom att ta tillvara och använda den genetiska variation som finns inom populationen, samt genom att bevara de olika grundtyper som förekommer inom rasen.

Regler och rekommendationer för uppfödare och hanhundsägare

I detta stycke visas en kortfattad sammanfattning av de handlingsplaner som uppfödare och ägare av avelshund rekommenderas att förhålla sig till. I respektive avsnitt senare i dokumentet finns mer ingående information.

- Använd i första hand obesläktade individer och importer i aveln.
- Sträva efter att använda unika hanar och tikar som inte tidigare har fått avkomor.
- En individ får inte ha fler än 22 avkomor under sin livstid och inte fler än 44 barnbarn.
- Låt avelsdjur uppnå minst 24 månaders ålder innan de används i avel.
- Eftersträva en inavelsgrad som är lägre än eller i nivå med rasens årsgenomsnitt (1,0 %) i varje kombination (beräknad på 5 generationer).
- Ta hänsyn till hundens temperament vid val av avelsdjur.
- Kombinera inte två överdrivet skälliga individer.
- Använd inte hundar med överdrivna rädslor (till exempel för miljöer eller underlag) eller överdriven ljudkänslighet i avel.
- Använd BPH-beskrivningar som ett verktyg i avelsarbetet
- Alla avelsdjur bör patellaundersökas. I första hand bör patellafria hundar användas i avel. Hundar med patellagrad 1 kan användas mot en patellafri individ. Hundar med symtom på patellaluxation får inte användas i avel, oavsett undersökningsresultat.
- Använd inte hundar med kroniska, långvariga eller återkommande mag- och tarmproblem i avel.
- DNA-testa för PRA-rcd4 före parning, alternativt säkerställ genetiskt fri status genom arv. Bärare kan användas i avel tillsammans med en genetiskt fri hund. Affekterade hundar får inte användas i avel.
- Undvik kombinationer där båda föräldradjuren har uppvisat ögonrinn, återkommande ögonirritationer eller anatomiska förutsättningar för hornhinnesår.
- Låt veterinär regelbundet auskultera hjärtat i samband med veterinärbesök.
- Säkerställ alltid en tydlig rastyp i avelsarbetet. Välj i första hand avelsdjur som ligger inom standardens idealmått för storlek och proportioner. Kombinera inte två individer med samma exteriöra svaghet.
- Kombinera inte två individer med svagt pigment, till exempel ljus nosspegel.
- Använd föräldradjur med dokumenterat goda rörelser och tydlig könsprägel.

Historik

Japansk spets är en relativt modern hundras som utvecklades i Japan under första hälften av 1900-talet. Rasen anses härstamma från den stora, vita tyska spetsen som introducerades i Japan via Sibirien och nordöstra Kina. Den visades för första gången på en hundutställning i Tokyo år 1921.

År 1925 importerades två par vita spetshundar från Kanada, och fram till 1936 fortsatte importen av liknande hundar från flera länder, däribland Kanada, USA, Australien och Kina. Genom att korsa dessa hundars avkommor arbetande man målmedvetet fram en enhetlig och förbättrad ras. Även andra spetsraser kan ha bidragit till utvecklingen, men det exakta ursprunget är inte helt klarlagt. En bidragande orsak till att rasens tidiga historia är svår att fastställa är att mycket dokumentation förstördes under andra världskriget.

År 1948 fastställde Japanska Kennelklubben den första rasstandarden, vilken i huvudsak fortfarande gäller. Rasen erkändes senare av FCI (Fédération Cynologique Internationale) år 1964.

Under efterkrigstiden, särskilt under 1950-talet, var japansk spets en av de mest populära hundraserna i Japan. Rasen fick senare ett rykte som skällig, vilket bidrog till minskad popularitet, men detta har genom ett målmedvetet avelsarbete i stor utsträckning förändrats.

Det finns flera berättelser om hur rasen utvecklades, men målet var tydligt: att skapa en liten, vacker och livlig sällskapshund som passade i Japans ofta små bostäder. Samtidigt skulle den fungera som larmhund och därmed ha lätt till skall. Estetiska ideal hade stor betydelse – hunden skulle utstråla harmoni, skönhet och stolthet.

Detta är fortfarande ett tydligt signum för rasen. Pälsen ska vara rent vit med ett pärmorskimrande intryck, och de karakteristiska svarta detaljerna – ögon och nos – ska ge en tydlig kontrast. Helhetsintrycket ska präglas av balans och elegans.

Japansk spets i Sverige

Den japanska spetsen introducerades i Sverige år 1973. Sverige var det första landet i Europa att importera rasen direkt från Japan, och härifrån kom rasen senare att spridas vidare till andra europeiska länder, bland annat Storbritannien. Rasen har sedan dess vunnit popularitet genom sitt tilltalande utseende, sitt vänliga temperament och sin mångsidighet. Den används främst som sällskapshund, men förekommer även inom utställning och olika hundsporter.

Den har en ursprunglig funktion som larmhund, vilket innebär att den har en naturlig benägenhet att skälla. Redan i det tidiga avelsarbetet i Japan påbörjades dock en selektion för att dämpa överdriven skallbenägenhet, ett arbete som fortsatt även i andra länder.

Rasens lilla storlek och vita färg är centrala kännetecken. Storleken anpassades för att passa i japanska hem, medan den vita färgen enligt japansk tradition symboliserar renhet och skönhet. De svarta detaljerna – ögon och nos – utgör viktiga rasdrag och bidrar till den kontrast som eftersträvas. Även svarta klor är önskvärda, men förekommer sällan fullt ut på samtliga tassar.

Japansk Spetsklubb (JSK) bildades 1983 genom en sammanslagning av två tidigare klubbar som uppstod i samband med rasens etablering i Sverige. Klubben arbetar aktivt med rasens utveckling och bevarande, och ingår idag i Svenska Spets- och Urhundklubben (SSUK). Med cirka 250 medlemmar bedriver klubben en aktiv verksamhet med uppfödarmöten, aktiviteter, medlemstidning samt informationsspridning via hemsida och sociala medier.

Rasen idag

Idag finns japansk spets spridd över stora delar av världen. De största populationerna återfinns i Norden, Storbritannien, Australien, Ryssland samt i ursprungslandet Japan. Rasen har även erkänts av den amerikanska kennelklubben (AKC).

Generellt betraktas japansk spets som en frisk ras. Detta styrks genom regelbundna hälsoenkäter samt statistik från försäkringsbolag.

Population

Nuläge

Rasen har historiskt (2005–2020) haft en stabil population med god genetisk variation, tack vare ett aktivt samarbete mellan uppfödare och en bred användning av olika avelsdjur. Inavelsgraden har legat på en låg nivå och kullstorleken har varit stabil. Avelsarbetet har alltid genomsyrats av transparens och utbyte av erfarenheter och kunskap gällande uppkomna problem och frågeställningar.

Under perioden 2021–2025 ses dock flera förändringar:

- Antalet registreringar har minskat kraftigt
- Färre individer används i avel
- Viss överanvändning av enskilda avelsdjur förekommer
- Antalet importar har minskat, särskilt från genetiskt viktiga japanska linjer
- Andelen unga avelsdjur har ökat

Trots fortsatt låg inavelsökning finns en risk att den genetiska variationen minskar, främst på grund av en mindre population och återanvändning av samma linjer.

För att säkerställa rasens långsiktiga hälsa är det viktigt att:

- Bredda avelsbasen genom fler unika kombinationer
- Använda fler individer i avel, särskilt hanar
- Begränsa antalet avkomor per individ
- Arbeta aktivt med importar
- Bibehålla låg inavelsgrad i varje parning

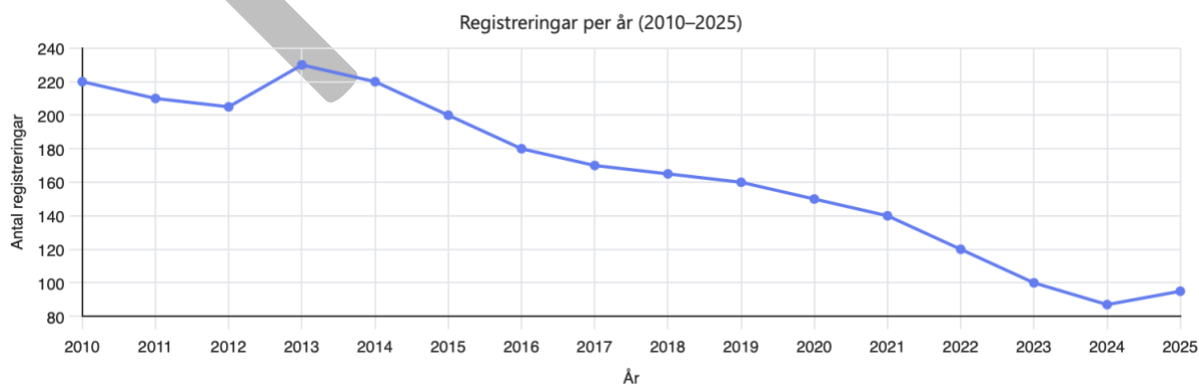
Antalet registreringar per år låg stadigt mellan 180–280 hundar fördelat på 55–80 kullar under perioden 2004–2014.

Perioden 2015–2020 hade registreringar minskat något till 130–200 hundar och 40–50 kullar.

Senaste åren 2021–2025 har rasen tappat ytterligare, 160–87 med den lägre andelen senare år:

-87 registreringar 2024

-90 registreringar 2025.

Genomsnittlig kullstorlek ligger alltså på 3,5 valpar/kull ända sedan 1990-talet med små årliga förändringar. Antalet dödfödda valpar samt valpar som dör i låg ålder är få.

Inavelökningen har bromsats sedan 1990-talet, dock har JSK har vid närmare granskning funnit att flera individer med dubbla registreringsnummer har använts i avel vilket negativt påverkar statistiken.

Under perioden 2015–2020 har det fötts 281 kullar fördelat på 272 tikar och 208 hanar. Ser vi på det senaste åren 2021–2025 är siffrorna 168 kullar fördelade på 165 tikar och 144 hanar. Här ser vi att det finns utrymme för att använda fler hundar i avel samt fler unika kombinationer i större frekvens.

Man kan se en viss överanvändning av vissa avelsdjur. Det visar på en ökad risk att enskilda avelsdjur får en allt för hög andel barnbarn, vilket kan påverka den genetiska variationen negativt i kommande avelsarbete.

De senaste 15 åren har det registrerats flera importörer. De flesta importerna är från Europa och är därmed blodslinjer som är besläktade med de svenska, om än på långt håll, några är av japansk härkomst. De viktigaste importerna måste vara de japanska hundarna som är helt obesläktade med vad som finns representerat i resten av Europa. Importer har alltid betydelse för den inhemska populationen om det är så att just den familjen inte finns representerad sedan tidigare i Sverige.

Användning av avelsdjur

För att bibehålla en genetisk variation är det av stor vikt att ingen individ blir förälder till för många avkomor och att för många av dessa går vidare i avel. Detta för att bibehålla avelsbasen genom att använda fler hundar i avel och inte koncentrera sig på avelsdjur med utställningsmeriter.

Genom att följa Svenska Kennelklubbens rekommendation att ingen individ skall tillåtas få fler avkomor än 5% av en generation. Då bidrar man till att bibehålla en genetisk variation och fler avkomor än 5% är oundvikligen en avelsmatador.

Tittar vi på de senaste 5 åren (2021–2025) är 5% 30 valpar.

Registreringsciffrorna har sjunkit de senaste åren, vi kan även se att det är många individer ur samma familjer som används frekvent i avel. Släktskapet i de födda kullarna gör att avelsbasen krymper snabbt. **Klubben rekommenderar att ingen individ får fler avkomor än 22 under sin livstid** och inte mer än dubbla antalet barnbarn. Det är viktigt att i avel använda så obesläktade individer som möjligt för rasens fortlevnad.

Avelsdebut

De hundar som har använts i avel de senaste 15 åren har alla varit i stort sett 18 månader och uppåt. En stor del hanar är äldre vid avelsdebut och vissa används tidigt men går i avel under många år. Det är ingen stor skillnad i ålder för debuten, i stort sett är alla hundar mellan 2–5 år.

JSK rekommendationer utöver gällande lagar och SKK generella regler är att avelsdjuren bör vara över 24 månader vid avelsdebut. Andelen hundar som debuterar i avel före 24 månaders ålder har ökat markant sedan 2021. Detta ökar risken att ärftliga defekter inte hunnit visa sig.

Klubben rekommenderar att fler avelsdjur används i kombinationer som är unika och gärna använder hanhundar som är äldre och inte har avkomor.

Inavelsgrad- inavelsökningen

Inavelsgraden har hållits på en låg nivå under hela föregående 5 års period, vilket är positivt. Trots detta är den genetiska variationen hotad på grund av minskande population och överanvändning av vissa individer. Vid första anblicken av inavelsökningen ser det positivt ut då det ligger väldigt lågt och har hållit sig ganska lågt sedan 2000-talet. Avelsbasen

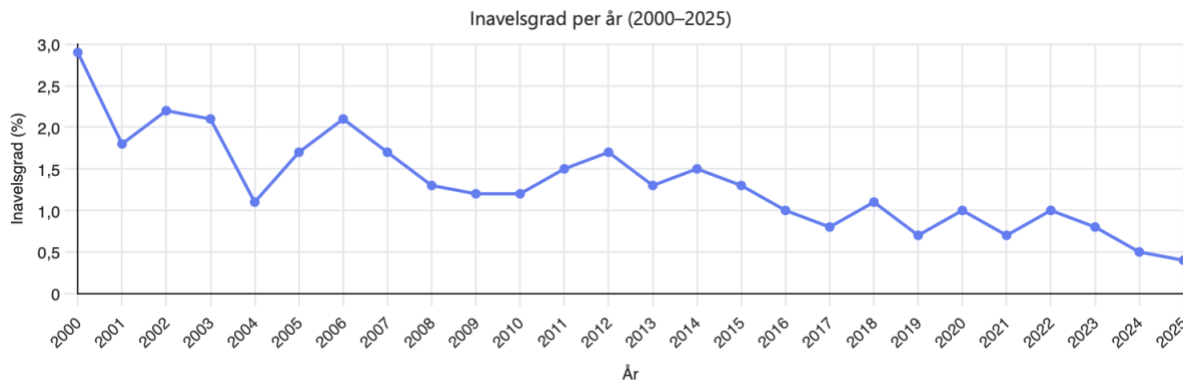
baseras ursprungligen på ett få antal individer som i sin tur var nära släkt, detta gör att det är av högsta vikt att se längre bak i stamtavlan vid planerade kombinationer. JSK rekommenderar att man ser inavelsgraden i fler led än fem för en rättvisare bild av kombinationen.

Uppfödarna måste uppmärksamma inavelsgraden på planerad kombination så att inte avelsbasen utarmas. Många av de mest använda avelsdjuren har avkommor som används flitigt. De har i sin tur avkommor som också används flitigt. Trenden att en och samma hane har många kullar på ett år är något som bör undvikas.

Rasens genomsnittliga inavelsgrad enligt SKK avelsdata.

Beräknad över 5 generationer. Tabellen visar i vilken andel inavelsgraden ökar varje år, ni ser en fallande trend.

Långsiktiga mål

- Att verka för fler unika kombinationer görs som ökar avelsbasen.
- Att kontinuerligt försöka förnya avelsbasen med japanska importörer eller hundar med japanska blodslinjer.

Kortsiktiga mål

- Bibehålla en låg inavelsgrad och hög genetisk variation.
- Öka antalet hanhundar i avel
- Registreringarna ska öka till minst 150/år inom 5 år.

Handlingsplaner

För hundägare

- I avel föredragsvis använda obesläktade individer och importörer.
- Försöka använda unika hanar och tikar i avel utan tidigare avkommor.
- Ingen individ får fler än 22 avkommor under sitt liv och inte mer än det dubbla antalet barnbarn.
- Bör låta avelsdjuret uppnå en ålder av 24 månader innan avelsdebut
- Inavelsgrad bör vara lägre eller i linje med årsgenomsnittet, 1,0% i varje kombination.
- Att endast i undantagsfall göra kombinationer som ger samma eller högre inavelsgrad än 6,25% beräknad på 5 generationer.

För rasklubben

- JSK ska arbeta aktivt för att avelsbasen inte ska minska, bl.a. genom att publicera statistik i medlemskanaler.
- Hålla utbildning för uppfödare och hanhundsägare gällande population och vikten av att förstå varje kombinations påverkan på avelsbasen.
- Arbeta för att hålla god kontakt med rasens hemland och vägleda uppfödare i Sverige för att hitta nya avelsdjur.
- Regelbundet arrangera uppfödar/medlemsmöten.

Vardagsmentalitet

Nuläge

Japansk spets ska enligt FCI rasstandard vara en glad, intelligent, alert och balanserad sällskapshund, utan nervositet eller aggressivitet. Många japanska spetsar har integritet och kan ogilla att ha kontakt med okända hundar och människor. Det är en del av rasens karaktär och får anses vara tillåtet inom givna ramar. Rasens uppgift är att larma med skall, men hundarna får inte vara allmänt skälliga och nervösa. Vaktegenskapen kan göra att den inte har ett stort intresse av främlingar, men hunden får heller inte vara aggressiv, rädd, flyktig eller nervös. Rasen har inga krav på mentalbeskrivningar. Rasen är väldigt anpassningsbar och så länge den får vara med sin familj kan man hitta på diverse med aktiviteter tillsammans.

RAS-analysen baserad på BPH-resultat, domarkritiker och ägarundersökning visar att rasens mentalitet mycket väl motsvarar rasstandardens krav.

Mentaliteten hos japansk spets, baserad på de tre analyserade källorna:

- BPH-data 2006–2024
- Utställningskritiker och mentalitetsbeskrivningar ur exteriörfilen
- Ägarupplevelser och beteendedata från hälsoenkäten 2025

Resultat från BPH (2006–2024)

Under perioden 2006–2024 har ett begränsat antal japanska spetsar (102 st) genomgått Beteende- och Personlighetsbeskrivning Hund (BPH), vilket ger en värdefull men något begränsad bild av rasens mentala utveckling. BPH är SKK:s officiella verktyg för att beskriva hundars reaktioner i olika vardagsnära situationer, såsom möten med människor, överraskningsmoment, underlag, matintresse och ljudkänslighet.

BPH-data över 18 år visar en stabil och konsekvent positiv mentalprofil. Rasen uppvisar genomgående mycket låg aggression i samtliga moment (agg $\approx$ 0) och en hög ljud- och skottstabilitet, ofta i övre nivåerna 3,5–4,0. Japansk spets reagerar tryggt vid överraskningar och skrammel och återhämtar sig snabbt. Miljöstabiliteten är god med höga värden på underlagsmomentet men variation finns där man kan se att en del hundar har svårt att hantera olika underlag, detta är något att ta hänsyn vid avel, alltså att inte kombinera 2 individer med samma problem i att hantera sin omgivning. Socialt visar rasen en vänlig, ibland något avvaktande kontakt, men utan rädsla eller undvikande. Leklusten är måttlig, medan matintresset är stabilt, vilket bidrar till god träningsbarhet.

Resultat från utställningskritiker

Genomgång av utställningskritiker, 289 unika individer mellan april 2023-april 2026, visar att domare konsekvent beskriver japansk spets som trevlig, stabil, positiv och trygg i hantering. Kommentarer som "utmärkt temperament", "supertemperament" och "välvisad och glad" förekommer ofta. Även unghundar fungerar väl i ringmiljön. Enstaka individer, endast 6 fall ($\approx$ 2 %), uppvisar mild osäkerhet, men detta är undantagsfall och kopplas oftare till träning än till mentalitet. Aggressivitet eller rädslereaktioner är i princip obefintliga i kritikerna. Detta bekräftar att japansk spets har en stark och positiv mental bas i enlighet med standardens beskrivning.

Resultat från hälsoenkäten (2025)

Ägarundersökningen (140 unika hundar) bekräftar den övergripande bilden: Japansk spets beskrivs som en trygg, social och familjevänlig hund. Ägare rapporterar låg förekomst av ljudrädsla, aggressionsrelaterade problem och vardagsstress. En viss social osäkerhet (reserverad) förekommer främst hos unga individer, men bedöms som måttlig och hanterbar. Träningsmotivation uppges generellt som god, särskilt med matbelöning.

Helhetsbedömning och överensstämmelse med rasstandard

Sammantaget visar alla tre källor att japansk spets besitter en mycket sund och funktionell mentalitet. Rasen är stabil i miljö, trygg vid ljud, positiv i sociala situationer och visar god återhämtning vid stress. Detta är i hög grad förenligt med FCI-standardens temperamentbeskrivning, där hunden ska vara gladlynt, uppmärksam, intelligent och värdig, samt fri från aggressivitet och nervositet. Den får inte vara skällig.

Identifierade utvecklingsområden

- Viss social reservation hos enstaka hundar, framför allt i yngre åldrar.
- Låg-måttlig lekdrift, rasnormalt men viktigt att känna till inför träning.
- Låg täckningsgrad i BPH, vilket begränsar möjligheten att följa hela populationen.

Slutsats

När japansk spets bedöms genom objektiva mentalbeskrivningar, domarkritiker och ägarupplevelser framträder en genomgående god, stabil och rasenlig mentalitet utan indikationer på negativa mentala trender. Rasen är vänlig, trygg och mycket väl anpassad till rollen som modern sällskapshund. Rasklubben uppmuntrar ett ökat deltagande i BPH för att kunna bevaka och utveckla rasens mentalitet för att säkerställa den långsiktiga mentala hälsan i populationen.

Långsiktiga mål

Bibehålla rasens typiska karaktär.
Minska rasens okynnes skällande.

Kortsiktiga mål

150 japanska spetsar skall ha genomfört BPH.

Handlingsplaner

För hundägare

- Inte kombinera två överdrivet skälliga individer
- Avla inte på hundar som har överdrivna rädslor (exempelvis i olika miljöer eller olika underlag) eller överdriven ljudkänslighet.
- Uppfödare ska ta hänsyn till hundarnas temperament i valen av avelsdjur.
- Uppfödare bör använda sig av BPH beskrivningar som ett verktyg i sin avel, exempelvis genom att låta avelsdjur och deras avkommor utföra en beskrivning.

För rasklubben

- Informera om hur man kan använda BPH i sitt avelsarbete
- JSK betalar tillbaka en del av anmälningsavgiften till de medlemmar som beskriver sina hundar på BPH

Hälsa

Nuläge

Japansk spets har fortsatt en generellt mycket god hälsa, hög medellivslängd på 13–16 år och få allvarliga ärftliga sjukdomar. De allra flesta hälsoutmaningar är lindriga, behandlingsbara och/eller åldersrelaterade.

Japansk spets ses som en frisk ras, enligt agria breed profiles (2011–2016) får rasen värdet 0,85, 2016-2021 värde 0,89, vilket innebär att japansk spets statistiskt sett är friskare jämfört med genomsnittshunden. Ett värde under 1 är friskare än genomsnittshunden och ett värde över 1 är sjukare. Hälsoenkäter utförda 2014, 2020 samt 2025 påvisar att rasen upplevs som frisk och fri från hälsoproblem enligt hundägare av rasen, svarsfrekvensen var 166, 188 respektive 142 hundar.

Rasen har få komplikationer vid parning och förlossning samt att tikarna uppvisar goda modersegenskaper, grunden till detta påstående är enkäter i detta ämne som skickades ut till uppfödare av rasen 2020 och 2025.

Rasen har inte haft och har inte ett behov att införa ett hälsoprogram. Uppfödarna fortsätter med frivilliga undersökningar gällande hundarnas hälsoaspekt.

JSK samlar kontinuerligt in hälsodata och dödsorsaker från hundägare i Sverige, vi har även tagit del av andra länders dokumentation kring vilka diagnoser och uppkomna problem som drabbat rasen.

Utifrån försäkringsdata, hälsoenkäter och SKK-statistik bedöms följande områden vara mest relevanta att bevaka för rasen:

Rörelseapparaten – främst patellaluxation

Patellaluxation är det område som tydligast återkommer i den samlade statistiken.

Eftersom det är allmänt känt att många hundraser av liten storlek är drabbade av patellaluxation i varierande grad, har flera uppfödare valt att testa sina hundar innan de går i avel. Tack vare detta har klubben inte behövt införa någon tvingande avelsrekommendation gällande patellaluxation. Förhoppningen är att uppfödarna fortsätter att arbeta på detta föredömliga sätt. Hundar som visar varaktiga symptom på knäledsproblem såsom haltande, svårt att hoppa upp på saker, ovilja att springa snabbt samt vända tvärt skall uteslutas ur avel oavsett resultat på en patellaundersökning. Klubben rekommenderar att undersökningen sker runt två års ålder då hunden är fysiskt utvecklad.

Sammanfattning av 2021–2025:

- 133 hundar patella UA
- 21 hundar med patellaluxation, främst medial grad 1
- Några korsbandsskador förekommer, men på låg nivå

HD- och ED-resultat finns endast för en mindre grupp hundar och visar spridda enstaka fynd. Dessa anses inte vara ett specifikt rasproblem.

Mage-tarm (vanliga men oftast lindriga besvär)

Mag-tarmproblem är ett vanligt vardagsbekymmer hos många små raser, och japansk spets är inget undantag.

Återkommande diagnoser i försäkringsdata:

- kräkning och/eller diarré
- gastroenterit (en inflammation i magsäcken och tarmarna)
- analbursit (även kallad analsäcksinflammation)

Hälsoenkäten visar att cirka en fjärdedel av ägarna rapporterar någon form av återkommande magproblem – oftast lindriga och övergående. Kroniska tillstånd, som IBD, (Inflammatory Bowel Disease) hos hund är en kronisk inflammation i tarmarna,

ofta orsakad av en överreaktion i immunförsvaret, förekommer men är ovanliga.

Ögon

Främst hornhinnesar och lindriga fynd från ögonlysningar, Hornhinnesar är det ögonproblem som syns mest i försäkringsstatistiken, oftast orsakade av trauma (rispor, skräp i ögat etc.) och inte nödvändigtvis ärftligt.

PRA-rcd4

PRA-rcd4 är en form av sent debuterande progressiv retinal atrofi. Sjukdomen leder till gradvis synförlust och slutligen blindhet. Symtom uppträder vanligtvis först vid 8–10 års ålder.

I föregående version av RAS så nämndes följande:

“Några få fall av PRA, Progressiv Retinal Atrofi, har diagnosticerats i rasen, samtliga äldre individer. Tanken är att vi ska fortsätta att kontrollera våra avelsdjur under kommande 5 årsperiod för att sedan utvärdera om fortsatt ögonlysning är motiverat”.

Klubben har under 2025 ändrat inriktning från ögonlysning till fördel för DNA test då vi fick information om ett DNA-test identifierats för rasens variant av PRA. En stor del av rasens uppfödare både i Sverige och i övriga länder testa sina hundar. Majoriteten använder sig av följande labb, EVG: <https://www.eurovetgene.com/>

Symtomutveckling

- Nedsatt mörkerseende
- Försämrad synskärpa
- Gradvis synförlust
- Total blindhet i slutstadiet

Det finns ingen behandling, men sjukdomsförloppet är långsamt. Klinisk ögonlysning fångar inte upp genetiskt affekterade individer förrän sent i livet, vilket gör DNA-testning nödvändig för säkra avelsbeslut.

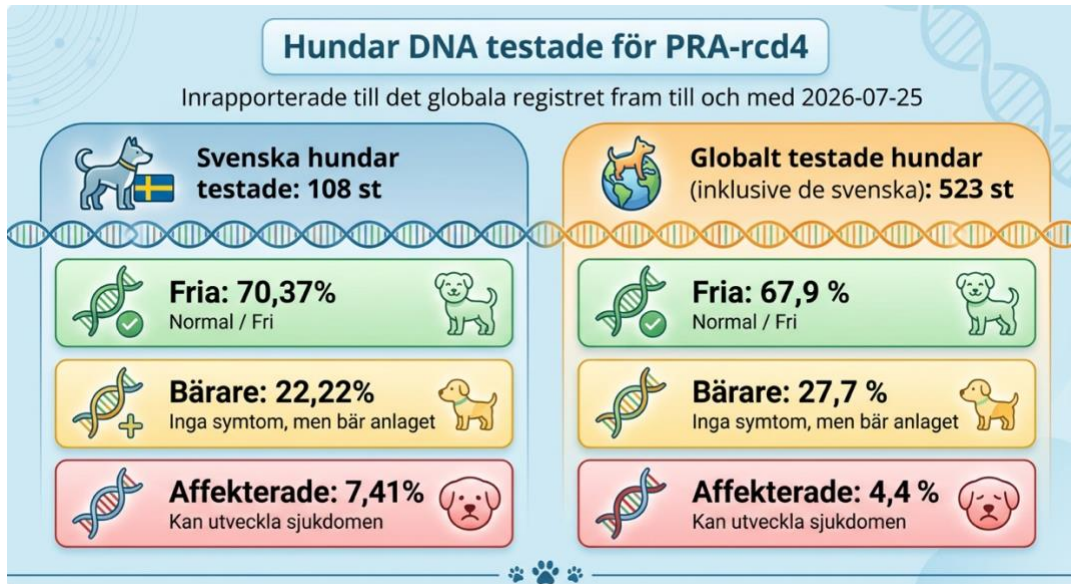
Sjukdomen förekommer i flera linjer i Sverige och globalt, men kan kontrolleras effektivt genom ansvarsfull parning, testning och datainsamling.

Rasklubben önskar att affekterade hundar ögonlyses från 7-8 års ålder för att samla in data om debutålder för klinisk diagnos. Under 2026 fick en genetisk affekterad hund diagnosen PRA via ögonlysning, 8 år och 2 månader gammal.

Arvsgång för PRA-rcd4 – autosomal recessiv

En hund kan endast bli affekterad om båda föräldrarna lämnar det muterade anlaget.

- Fri / clear (WT/WT) – fria, friska, för inte mutationen vidare (bär inte på anlaget)
- Bärare / carrier (WT/MUT) – friska, bär anlaget, får paras mot fritestad hund
- Affekterade / affected (MUT/MUT) – utvecklar alltid sjukdomen, avelsförbud

Tack vare DNA-test kan bärare tryggt användas i kombination med fria hundar.

Reproduktion (pyometra hos äldre tikar)

Pyometra, livmoderinfektion förekommer, som hos de flesta raser, främst hos medelålders och äldre tikar. Statistiken visar ingen ökad trend. Överlag anses reproduktionshälsan stabil och god.

Tumörer hos äldre hundar

Som i andra raser med hög livslängd är tumörer (framför allt juver, hud, mjälte) en vanlig dödsorsak hos äldre individer. Inga tecken på för tidig debut eller ökad frekvens.

Övriga områden – mycket låg förekomst

Följande förekommer så sällan att de inte anses vara prioriterade avelsproblem:

- Neurologiska sjukdomar (enstaka fall) -skall inte användas i avel
- Allvarlig njur- eller urinvägssjukdom (låga nivåer i statistik) -skall inte användas i avel
- Hudproblem (främst lindriga och sporadiska)
- Allvarliga hjärtsjukdomar hos unga (MMVD ses nästan enbart i hög ålder) Hundar med blåsljud på hjärtat skall inte användas i avel. För att fånga upp eventuella blåsljud bör varje hundägare be veterinären lyssna på hjärtat vid varje veterinärbesök, om avvikande fynd, gå vidare med hjärtultraljud och rapportera in till JSK.

Muskeldystrofi, för information, inget problem i vår population.

I början av 2000-talet hittades ett litet antal hundar på Irland med defekten. Detta innebar att unga hanhundar dog i tidig ålder. Den muskeldystrofi som beskrivs hos japansk spets är en ärftlig X-bunden sjukdom. Idag finns en gentest utvecklad för rasen av forskare i University College Dublin. Det finns inga kända fall från hundar utanför drabbade familjer på Irland. Hund med irländsk härkomst utan genetisk känd status skall ej användas i avel.

Långsiktiga mål

- Bibehålla rasens överlag mycket goda allmänhälsa och den höga livslängden.

Kortsiktiga mål

- Öka andelen patellaundersökta avelsdjur
- Att PRA-rcd4-testning är standard i aveln. Minst ett föräldradjur skall vara fri.

Handlingsplaner

För hundägare

- Alla avelsdjur bör patellaundersökas. Rekommenderas att fria hundar används i avel. En patellagrad 1 kan användas i avel mot fri individ. Hund med symptom på patellaluxation får inte användas i avel.
- Uppmuntrar hundägare att rapportera alla fall av korsbandsskador.
- Hundar med kronisk, långvarig eller återkommande problematik från mage/tarm skall inte användas i avel.
- DNA-testning för PRA-rcd4 före parning, alternativt genetisk fri genom arv (har 2 fritestade föräldrar, giltigt i max 3 generationer). Bärare kan användas i avel mot fri hund. Affekterade hundar har avelsförbud.
- Undvika kombinationer där båda föräldrarna uppvisat ögonrinn, återkommande ögonirritationer eller anatomiska predispositioner för hornhinnesår.
- uppfödare och hundägare att rapporterar sjukdom och dödsfall i JSKs register
- Regelbundet låta veterinären lyssna på hjärtat vid veterinärbesök.

För rasklubben

- Årliga hälsorapporter.
- Hälsoenkäter samt sammanställning av försäkringsdata vart 5 år.
- Uppmuntra ägare att rapportera diagnoser via klubbens system.

Exteriör

Nuläge

Japansk spets har sedan föregående RAS-period i huvudsak behållit sina traditionellt starka egenskaper såsom rastyp, uttryck samt utmärkt päls av korrekt strittande kvalitet. Helheten överensstämmer fortsatt väl med rasstandardens beskrivning av en harmoniskt byggd, elegant och intelligent sällskapshund, med ren vit päls, tydlig könsprägel, mörkt pigment och ett alert uttryck.

Rasen uppvisar samtidigt en betydande variation i typ, vilket är historiskt förankrat från rasens hemland. De olika grundtyperna (Hakuo, King-Light, Lassie, Hi-Crown) har sina respektive styrkor och svagheter, och att bevara variationen är viktigt för rasens helhet. Dock måste aveln beakta funktion, hälsa och proportioner så att ingen typ utvecklas mot överdrifter eller brister som påverkar hundens välbefinnande.

Hakuo en lätt och något längre kropps-konstitution med medellånga ben, ett mellanstort huvud, och har ett spetsigt nosparti. Storleken är mellanstor till liten, pälsen är ganska kort, det är en smidig hund med ett livligt temperament.

King-Light utmärker sig av ett ganska litet huvud, en kort och inte särskilt elegant hals. Storleken är mellanstor-liten med ganska korta ben. Den har en tendens till att ha mindre än normalt pigment, dock har den mycket päls av korrekt kvalitet och längd.

Lassie karaktäriseras av att storleken är över medelstorlek och den är kraftigt byggd. Den har ett majestätiskt rörelseschema ett stort och uttrycksfullt "ansikte" och en fin, extremt vit päls och temperamentet är inte alltid lättkontrollerat.

Hi-Crown är typisk med en solid kroppsform, en kort och mindre elegant hals, korta ben, ett stort runt huvud med ett relativt kort nosparti. mellanstor – liten storlek (pga de korta benen) en kraftig päls som dock är av icke önskvärd kvalitet och färg. Till sin fördel har den att den är den tyst och snäll i temperamentet

Exteriör kvalitet på hundutställningar

Japansk spets håller en genomgående hög och stabil exteriör kvalitet på svenska hundutställningar. Under perioden 2021–2025 har en mycket stor andel av de utställda hundarna fått **Excellent**, ofta över 80 %, vilket visar att rasen i stort motsvarar standardens krav. Även andelen **CK** är hög och stabil, runt 50–60 %, vilket tyder på att många hundar bedöms hålla särskilt god kvalitet. Lägre kvalitetspriser som **Good**, **Sufficient** eller diskvalifikationer är ovanliga, vilket indikerar att allvarliga exteriöra avvikelser är sällsynta. Variation i rastyp förekommer, men ligger inom ramen för standarden och ses som positiv för rasens utveckling. Endast ett fåtal hundar har fått lägre bedömning på grund av mentalitet, vilket visar att de flesta japanska spetsar uppträder korrekt i ringen.

Analys av utställningskritiker

Den mest konsekvent återkommande exteriöra avvikelserna i populationen är proportionerna mellan kroppslängd och mankhöjd, framför allt genom för lång länd. Rasstandarden anger proportionen 10:11 och beskriver ryggen som kort, rak och med bred länd, men utställningskritiker från senare år visar att avvikelser från dessa ideal numera är mycket frekventa. Kommentarer såsom *"lång länd"*, *"något lång i länden"* hör till de vanligaste. En för lång länd påverkar inte bara helhetsintrycket, utan även balans, framställ, bakställ och rörelseschema. Detta gör ländens utformning till ett av de mest centrala områdena att prioritera i kommande period.

Även andra återkommande iakttagelser består eller har ökat något i frekvens:

- **Bröstkorg:** tidigare fokusområde, men nu ses även vuxna hundar med otillräcklig bröstkorgsvolym och längd.
- **Framstället:** branta skuldror, knappa vinklar, instabila rörelser fram.
- **Ögonform:** tendens till rundare ögon än standardens mandel/ginkoform.
- **Öron:** något stora eller felplacerade öron förekommer.
- **Underkäke och bett:** tunna underkäkar och trånga/sneda bett noteras ibland **Rörelser:** vissa hundar saknar den rastypiska lätta och kvicka rörelsen. Rasen skall ha ett sunt rörelsemönster, avvikelser kan leda till felbelastningar och i förlängningen obehag och smärta för hunden

Pälsens mängd och kvalitet är generellt god, men överdrivet riklig eller mjuk päls förekommer och är inte funktionell. Pälsen ska vara strittande, inte tung, och får inte påverka hundens rörelsefrihet eller orsaka skötselproblem.

Storlek och typ

Mätningar från perioden 2010–2013 visade att stor variation förekommer och att en stor andel ligger nära eller över standardens övre gräns. Hemlandets Nippon Spitz Club anger önskvärd höjd 35 cm (+/-2 cm) för hane och 32 cm (+/-2 cm) för tik, och rekommenderar att avel i första hand sker inom idealmåtten. Proportionerna 10:11 ska aldrig negligeras. Rasen ska ha tydlig könsprägel. En hane ska uppfattas som hane och en tik som tik, oavsett typvariant.

Ögon

Standarden beskriver att ögonen ska vara mörka, medelstora och mandelformade (ursprungligen form som en ginkonöt, vilket är något rundare än en mandel), med svarta ögonkanter. Ögonens form och färg är viktiga för det rastypiska uttrycket. Tendens till rundhet och ljusare färg ses återkommande och bör undvikas i avel.

Pigment

God pigmentering är ett av rasens signum och adelsmärke, nosen, ögon och läpparnas kanter skall vara svarta, tassarna skall vara helt pigmenterade och det är önskvärt att klorna är mörka, även om det sistnämnda inte förekommer hos alla hundar och har inte samma prioritering som pigmenteringen på hundens huvud. Vi kan se ett samband mellan pälsfärg och pigmentering, är hunden väldigt vit utan skiftningar i nyansen är ofta pigmenteringen sämre, med det motsatta att vi ser tydliga skiftningar i den vita färgen med områden som är lite mer gula är pigmenteringen ofta utmärkt, helhetsintrycket skall alltid vara en vit hund.

Tänder

Det är mycket viktigt att uppfödare prioriterar bra status på käke och tänder, då felställda tänder, framför allt om de går in och skaver på gommens tandkött, detta orsakar obehag och smärta. Käkens utformning påverkar även tändernas storlek och vi ser att förekomst små tänder ökar risken för tandlossning. Vi ser även att många hundar har lätt för att bilda tandsten och daglig skötsel med tandborstning kan med fördel skydda hunden från framtida besvär och smärta.

Det är önskvärt att hundarna har komplett saxbett med 42 starka tänder. Vid eventuellt tandbortfall, kombinera inte hundar med samma tandbortfall.

BSI – Breed Specific Instructions

Japansk spets omfattas inte av BSI, men alla hundar omfattas av BSI:s generella riktlinjer, som gäller för samtliga raser, oavsett om de är listade eller inte. Dessa riktlinjer ska fortsatt ligga till grund både för domares bedömning och för uppfödarens avelsbeslut.

Generellt för alla hundar enligt BSI:

- Alla hundar ska ha en **mentalitet som tillåter att de fungerar i det moderna samhället**.
- Alla hundar ska ha **sunda, klara ögon utan tecken på irritation**.
- Alla hundar ska kunna **andas obesvärat, även under rörelse**. Ansträngd andning är fel hos både små och stora raser.
- Alla hundar ska ha **friska tänder och ett fungerande bett** i enlighet med rasstandarden.
- Inga hundar ska vara **överbiktiga/feta eller avmagrade**. De ska ha **god muskelkondition**.
- Alla hundar ska ha **frisk hud utan irritation**.
- Alla hundar ska kunna **röra sig utan ansträngning och besvär**, på ett rastypiskt sätt, och kunna visa detta tillräckligt vid bedömning.

Sammanfattning

Målet är att japansk spets i Sverige ska utvecklas i enlighet med FCI-standardens beskrivning av en välbalanserad, kompakt, renvit och elegant spetshund med goda proportioner, korrekt huvud, rastypiskt uttryck och fria, stabila rörelser.

Variation i typ ska bevaras, men alltid inom ramen för sund funktion, rastyp och korrekta proportioner. Där rasen redan står stark ska kvaliteten bibehållas, och där brister förekommer ska avelsarbetet aktivt bidra till successiva förbättringar över nästa RAS-period.

Sammantaget visar statistiken att japansk spets i Sverige är en ras med utmärkt rastyp, stabil kvalitet och få exteriöra problem, samt att avelsarbetet lyckats kombinera variation med en hög genomsnittlig nivå.

Långsiktiga mål

- Bibehålla den variation av rastyp som finns, utan att tumma på funktion eller sundhet.

Kortsiktiga mål

- Förbättra och stabilisera proportionerna, särskilt höjd/längd.
- Främja korrekta rörelser och välbalanserade konstruktion.
- Bevaka korrekt ögonform, pigment och uttryck.

Handlingsplaner

För hundägare

- Undvik att kombinera två individer med samma exteriöra svaghet.
- Välj i första hand avelsdjur inom standardens idealmått för storlek och proportioner.
- Prioritera korrekta proportioner (länd), front och ögonform.
- Använd föräldradjur med dokumenterat goda rörelser och tydlig könsprägel.
- Stärk bröstorgsvolym genom selektion på vuxna hundar med god utveckling.
- Avla inte på hundar med bettfel eller hörntänder som går in i gommen.
- Kombinera inte två individer med svagt pigment (t.ex. ljus nosspegel).
- Säkerställ alltid en tydlig rastyp i avelsarbetet.

För rasklubben

- Anordna uppfödarmöten där exteriörspecifika frågor diskuteras.
- Vid varje RAS-period (ca 5 år) låta domare mäta hundar på rasspecialen.
- Analysera utställningskritiker

Förankring

Arbetet med RAS har löpande redovisats och diskuterats vid Japansk Spetsklubbs (JSK) årsmöten. Underlag till dokumentet har samlats in genom uppfödarenkäter (2020, 2025) samt hundägarenkäter (2014, 2020, 2025). Därutöver har innehåll, mål och handlingsplaner behandlats vid digitala uppfödar- och medlemsmöten under 2026. I augusti 2026 skickades RAS-dokumentet ut till samtliga medlemmar i JSK för granskning och återkoppling. Medlemmarna gavs fyra veckor att inkomma med synpunkter. Majoriteten av de svarande ställde sig bakom dokumentet i dess nuvarande form, och mindre justeringar har därefter gjorts i syfte att förtydliga innehållet.

Handlingsplaner för rasklubben

- JSK ska arbeta aktivt för att avelsbasen inte ska minska, bl.a. genom att publicera statistik i medlemskanaler.
- Hålla utbildning för uppfödare och hanhundsägare gällande population och vikten av att förstå varje kombinations påverkan på avelsbasen.
- Arbeta för att hålla god kontakt med rasens hemland och vägleda uppfödare i Sverige för att hitta nya avelsdjur.
- Regelbundet arrangerar uppfödar/medlemsmöten.
- Informera om hur man kan använda BPH i sitt avelsarbete
- JSK betalar tillbaka en del av anmälningsavgiften till de medlemmar som beskriver sina hundar på BPH
- Årliga hälsorapporter.
- Hälsoenkäter samt sammanställning av försäkringsdata vart 5 år.
- Uppmuntra ägare att rapportera diagnoser via klubbens system.
- Anordna uppfödar möten där exteriörspecifika frågor diskuteras.
- Vid varje RAS-period (ca 5 år) låta domare mäta hundar på rasspecialen.
- Analysera utställningskritiker

Källförteckning

- Agria Breed Profile 2011-2016, 2016-2021
- SKK/Avelsdata
- Enkäter till medlemmar och på sociala medier - underlag för rasens hälsostatus.
- JSK har arrangerat RAS-avelskonferenser, samt deltagit i rasklubbars avelskonferenser för japansk spets i Norge, Finland och Danmark under 2012–2014.
- Japansk Spetsklubb har med hjälp av SSUK utfört obligatorisk mätning på alla SKK utställningar 2010–2013.
- JSK har tillfrågat de största på hundförsäkringar i Sverige.
- Boken "The Japanese Spitz" av Mr Marco Piasentin.
- Boken "All världens Hundar" Iwan Swedrup, Bo Bengtsson
- Muskeldystrofi Jones BR, *Muscular dystrophy with truncated dystrophin in a family of Japanese Spitz dogs*. Journal of the Neurological Sciences. 2004, 15;217(2):143-9
- PRA-rcd4 Malinina, Y. (2025). *Progressive retinal atrophy in the Japanese Spitz dog: A clinical and genetic study*. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15767318>